

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

16183

Aşağıda belirtilen soruların **İçişleri Bakanı Ali YERLİKAYA** tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Özgül SAKI

İstanbul Milletvekili

Basına yansıyan haberlere göre İran'da Jina Mahsa Amini'nin 13 Eylül 2022'de öldürülmesi üzerine başlayan protestolara katılan ve haklarında dava açıldığı için Türkiye üzerinden Avrupa'ya gitmek isteyen 4 Kürt göçmen İran'a iade edilmek istenmektedir. **Hüseyin Minbai, Şevgar Muhammadi** ve gazeteciler **Reşad Muhammadi, Fahime Hüseyini**'nin Edirne Geri Gönderme Merkezi'nde (GGM) tutulduğu ve idam edilme tehlikesine rağmen İran'a gönderilmek üzere sınır dışı edilme riskiyle karşı karşıya oldukları ifade edilmektedir.

Göçmenlerin korunmasına yönelik olarak en önemli ilkelerden birini teşkil eden geri gönderme yasağı, 1951 Cenevre Sözleşmesi ile güvence altına alınmış ve evrensel bir standarda kavuşturulmuştur. Türkiye, Cenevre Sözleşmesinin yanı sıra 1984 tarihli İşkenceye ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme'nin de imzacısıdır. Aynı şekilde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin AIHS'in "İşkence Yasağı" başlıklı 3.maddesi kapsamında da hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulacağı yere geri gönderilemeyecektir. 6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nda (YUKK) Geri Gönderme Yasağı 4. maddede "*Kanun kapsamındaki hiç kimsenin, işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye tâbi tutulacağı veya ırkı, dini, tâbiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi fikirleri dolayısıyla hayatının veya hürriyetinin tehdit altında bulunacağı bir yere gönderilemeyeceği*" şeklinde düzenlenmiştir.

Türkiye'nin tarafı olduğu uluslararası sözleşmeler ve iç hukuk düzenlemeleri göz önünde bulundurulduğunda; tüm dünyada yankı uyandıran Mahsa Amini protestolarına katılan ve haberlerini yapan göçmenlerin İran'a gönderilmesi işkence, kötü muamele veya hayati riske rağmen menşe ülkesine gönderilmeleri anlamına gelmektedir.

Bu bağlamda;

1. Hüseyin Minbai, Şevgar Muhammadi, Reşad Muhammadi, Fahime Hüseyini isimli İranlı Kürt göçmenlerin Edirne Geri Gönderme Merkezi'nde (GGM) tutulduğu doğru mudur?

2. Hüseyin Minbai, Şevgar Muhammadi, Reşad Muhammadi, Fahime Hüseyini'nin Türkiye'de güncel hukuki durumları nedir? Adı geçen göçmenlere uluslararası koruma (ikincil koruma) statüsü verilmiş midir?
3. Hüseyin Minbai, Şevgar Muhammadi, Reşad Muhammadi, Fahime Hüseyini hakkında sınır dışı etme kararı verilmiş midir? Göçmenlerin İran'da işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye tâbi tutulacağı, idam edilme risklerinin bulunduğu değerlendirilmiş midir?
4. Edirne Geri Gönderme Merkezi'nde (GGM) tutulan göçmenler hukuki başvuru, avukatla görüş, bilgi edinme haklarını usulüne uygun biçimde kullanabilmekte midir?